Borbély László

Ördögkert

A telep, ahol felnőttem, Ófalu végén áll; Ördögkertnek hívják. Gyerekkoromban azzal rémisztgettek, hogy a kútban laknak az ördögök, onnét jönnek fel, és magukkal ragadják a pokolba azt, akit kiválasztanak. Sötétedés után gyakran elbújtam a bokrok közé meglesni őket, pedig nagyon féltem. Kíváncsi voltam, hogy olyanok-e, ahogyan elképzeltem. Ica mama úgy mesélte: fekete testük erős és izmos, a farkuk a büszkeségük. Azért van annyi bűn a világon, mert imádnak bujálkodni, s olyankor ördögfiókákat csinálnak.

Hatan vagyunk testvérek. Anyám meghalt, amikor világra jöttem. Apám szerint én öltem meg, ezért rendszeresen vert, míg meg nem késelték a búcsúban. (Nem akart több nótát ingyen elhegedülni.) Nincsen meg a hangszere, Ica mama elcserélte ruhákra, de apám gyöngyház nyelű borotváját, azt megtarthattam, a szép sárga műbőrtokkal együtt. Apám után hívnak Rafaelnek.

Ica mama, az anyai nagyanyám kevesebbszer vert, de ahhoz éppen eleget, hogy a jobb fülemre rosszul halljak. Emiatt nem lehettem zenész, pedig szép hangom van. Az énektanár is tanúsíthatja, tőle sok dicséretet kaptam. És ma már tudom, hogy szeretetet is. Habár kezdetben én is kinevettem, mint a többiek, mert annyira mulatságos volt, ahogyan a sötét öltönyében meg a hófehér ingében betoppant közénk az osztályterembe, úgy nézett ki, mint egy pingvin, még kacsázva is járt, merthogy lúdtalpas volt eléggé. Azt mondta, kijárta az igazgatónál, hogy énekből nincsen osztályzás, nála mindenki ötöst kap, és kész. Imádta az operákat. A tanáriban, a szekrényében tartotta a lemezjátszóját a két hangfallal meg a lemezeivel. Az órái abból álltak, hogy elmesélte az operák történetét, és meghallgattunk néhány részletet. Sokáig untam az egészet, és egy lopott körzővel szurkáltam a padot, de egyik nap olyan zenét mutatott, ami nagyon megtetszett. Olyasféleképpen hangzott, ahogyan Ica mama szokott énekelni, miközben a ruháinkat mossa a teknőben. Ő bluesnak mondta, a tanár úr meg dzsessznek. *Porgy és Bess* volt az opera címe, először a zenéjét csíptem, utána már a meséjét is. Sohasem láttam, de tudom, mi történik benne, mert odafigyeltem a tanár úrra, mikor elmesélte. Mintha csak Ófaluban találták volna ki: van benne verekedés, késelés, emberölés, kábítószer… Mondtam is a tanár úrnak, hogy én sok ilyen történetet mesélhetnék, ha

Borbély László (1968, Budapest) író, hírlapíró 2008-tól 2011-ig a *Lyukasóra* főmunkatársa volt, 2011-től a *Havi Magyar Fórum* főszerkesztője.

lenne, aki operát ír belőle. „Majd, egyszer", bólogatott a tanár úr, és én tudom, hogy olyankor magára gondolt, csakhogy azt is hozzátette: „mindig van valami". Aztán egyik pénteken, mikor az ének volt az utolsó óránk, és csöngetés után segítettem visszavinni a lemezjátszót meg a hangfalakat a tanáriba, sehogy sem bírtam elszakadni tőle, mert végtelen szomorúságot láttam a szemében. Az igazság az, hogy már az órán is összeakadt a nyelve, merthogy piázott, éreztem a leheletén a pálinka szagát, és én láttam, hogy a tanáriban rátölt még, meg a kocsmában is, ahová elkísértem. Csak bámult maga elé azzal a két szomorú, barna szemével, aztán rendelt nekem is, mielőtt megmondta, hogy ki fogják rúgni az iskolából, mert kell másnak a helye, úgyhogy nem ír ő már semmilyen operát semmikor „ebben a büdös életben". Soha többé nem láttam, hétfőn már másik tanár tartotta az órát, egy pápaszemes hisztérika, valami falubeli politikusnak a rokona.

Hetedikben megbuktam két tárgyból. A nyolcadik osztályt el sem kezdtem. Ica mama a nyári szünetben eladott Balogh útburkolónak. Azelőtt is dolgoztam már mindenfelé; tizenkét évesen vízhordónak tettek először. Akkor ugye láttam, miként vágják a rizsát, és vágtam én is rizsát, mert Ófalu határában voltak rizstelepek. Magyaroknak is dolgoztam, őriztem malacot, disznót, birkát, libát. Azoknál nemigen ment jól a sorom, még az ételt is úgy nyújtották nekem, mint ha a kutyájuk volnék, aztán inkább otthagytam őket a fenébe. Elmentem akkor az építőiparba melózni, kubikusnak álltam, később voltam én mindenféle, fel sem tudnám sorolni, míg egyszer Ica mama rám nem ripakodott, hogy ezentúl Balogh útburkolónak tartozom engedelmességgel, aki mellett jó sorom lesz, mert fáin ember. Nem haragudtam, amiért odaadott, mert nagyon tetszettek a gépek, szerettem volna kipróbálni őket. Nem lehetett, mert én nem végeztem el a gépkezelői tanfolyamot. Holott anélkül is boldogulnék, egészen közelről láttam, hogyan kell csinálni. Egyszer fel is kapaszkodtam az egyikre, hogy kipróbáljam, de a művezető lekergetett. Kezet nem mert emelni rám, elég deltás fiú vagyok, de úgy nézett, hogy ütést vártam. Megfenyegetett, hogy „szólok a Balogh úrnak, aztán kotródhatsz haza a telepre!", mégis befogta a fogatlan, büdös pofáját, mikor jött a főnök. Balogh útburkoló engem kedvel, félig-meddig a rokonom, mióta Marika nővéremet teherbe ejtette. A művezetőtől nem tartok, ha muszáj, bármikor lerendezem a dumámmal, csak beszólok neki, hogy „vigyázz a szádra, mert bajod lesz: ha elmondom, hogyan lopod el az üzemanyag árát". Velem szívatja le a benzint mások gépkocsijából, ő meg zsebre teszi a pénzt, amit kap üzemanyagra. Nem az egészet, lehúzom a részemet belőle.

Balogh útburkolóról azt hallottam, hogy ő is legalul kezdte, a talicskánál, csak kinőtte magát, tud trükközni, és nagyon sok haveri kutyát ismer, bejáratos a környékbeli önkormányzatokhoz, mindig kap megbízást, amire szerződést köt valamelyik alvállalkozójával. Sok a kátyús útszakasz. Egyszer kéne az egészet rendbe tenni, hogy évekig ne kelljen rá költeni, szokta mondogatni, csakhogy az senkinek nem érdeke, mert úgy nem lehet lenyúlni az állami pénzeket. Annyi kézen megy keresztül; mire célba ér, éppen hogy kijön belőle az anyagköltség meg a munkabér. Mindenki zsebre tesz belőle valamennyit.

Annak a településnek a külterületén, ahol legutóbb melóztunk, rengeteg új kertes ház van. Ica mama úgy nevezné: „kacsalábon forgó paloták". Olyan gépkocsikat meg dzsipeket látni, hogy csuda. (Azt beszélik, az egyik pénzes pali megelégelte, hogy járhatatlan az út, bement, kiverte a balhét a „főpolgi"-nál, megkente némi dellával azokat, akiket kell, és rövidesen kiírták a közbeszerzési pályázatot; melynek győztese ki más

lehetett volna, ha nem a Balogh útburkoló?) A gazdagok persze szívják rendesen a fogukat, hogy lassítaniuk kell a munkavégzés miatt. Dudálnak, villognak a fénykürttel, anyáznak.

Megfigyeltem, hogy a nők a türelmetlenebbek.

A minap kicsit várakozni kellett, míg az úthenger megfordult, rövid kocsisor alakult ki.

Miközben piszkos farmerben, félmeztelenre vetkőzve állok piros tárcsával a kezemben, hát látom, hogy a sor elején várakozó ezüst metál dzsipből kiszáll egy melírozott hajú, napszemüveges nő miniszoknyában, magas sarkú cipőben, akkora dudákkal, mint két görög dinnye, és felháborodva oda tipeg a művezetőhöz, hogy „meddig rabolják még az embernek a drága idejét". A művezető állandóan a pornó lapokat bújja, és most, hogy testközelből látott egy ilyen dögös macát, teljesen elállt a lélegzete, csak hebegett-habogott, hogy „majd nemsokára, drága hölgyem". Erre a nő (negyven évnél biztos nem volt idősebb) sértődött arccal, ráérősen visszasétált a dzsipjéhez. Úgy riszálta magát, hogy lúdbőrös lett a karom tőle. Az egészet csak azért csinálta, hogy mindenki legeltesse rajta a szemét. Mielőtt beült a volán mögé, megigazgatta a melltartóban azokat az irgalmatlanul nagy csöcseit, a homlokára tolta a napszemüvegét, és a szeme sarkából végigmért engem. Mikor felmutattam a zöld tárcsát, egészen lassan hajtott el mellettem, és újra kihívóan pillantott rám.

Ugyanígy tett mindig, ahányszor keresztül haladt az útszakaszon, ahol dolgoztunk. A többiek is észrevették, féltékenyek lettek. Különösen azon a napon, mikor leparkolt az út szélén, kitette a vészvillogót, majd odasétált hozzám megkérdezni, „mikor végez holnap?". Mondtam, hogy négykor, „miért?". Keresett valakit, aki segítségére van odahaza a cipekedésben, valamilyen megunt szekrényt akart lecuccolni a pincébe. Pénzt ígért. „Egyedül nem bírom el", feleltem, de ő csak erősködött, hogy nincs szükség több emberre. Adott előleget, és kacsintott.

Másnap, munka után, úgy, ahogy voltam, beszálltam mellé a dzsipbe, és vele mentem. A házuk „kacsalábon forgott"; a kertkapu távirányítóval működött, hosszú köves út vezetett a sárga színű kétemeletes épületig. Gazdagon volt berendezve, a falakon hatalmas képek meg trófeák, új televízió, bőrgarnitúra, a dohányzóasztal mellett a négykerekű kocsi tele tömény itallal. Töltött nekem is az egyik üvegből. (Még sohasem ittam whiskyt korábban.) Kis időre magamra hagyott, míg átöltözött, felvett egy könnyű pongyolát, amiből kilátszott mindene. Bevezetett a fürdőszobába, azt mondta, onnét kell elvinni a bútort. Kinyitotta a vizet, megkérdezte, hogy „nincs-e kedvem kipróbálni vele a pezsgő fürdőt?". Mielőtt válaszolhattam volna, már anyaszült meztelenül állt előttem. Nem igen volt dolgom ilyen úriasszonnyal előtte, nem tudtam, miként akarja, szóval csináltam, ahogyan láttam a többiektől, mikor meglestem őket valamelyik bokorban. Olyan hangosakat sikított, hogy be kellett fognom a száját, de attól csak jobban élvezte az egészet.

Utána nem győzött becézni, cirógatni, úgy dorombolt, ahogy a macskáink szoktak az Ördögkertben. Hízelgett, hogy neki még sohasem volt ilyen jó szeretője, és nálam még egy „feka" sem tudhat jobban, mert van akkora szerszámom, mint azoknak. Ő már csak tudta, külföldön vett magának pénzért jó néhányat. Férje urának akkora szarvai nőhettek, hogy legfeljebb oldalazva fért be a házukba. Az asszony beszédes kedvében volt, nemcsak vállalkozó urát mondta el mindennek, hanem a férfiismerőseit is, akikkel szinte kivétel nélkül megcsalta. Még az alpolgármesterrel is, hogy rendszeresen

kapjon megbízást állami pénzből, amit rendre elsikkaszthat. Attól még lehetett a férje frankó manus, mert láttam a polcukon operalemezeket, megvolt nekik a *Porgy és Bess* is, de az asszonynak fogalma sem volt róla, hogy miről szól. Nem szerette az operákat, ahogyan a férjét sem.

Kora este indultunk el a házból egy sötétkék BMW-n. A közeli városba mentünk, egyenesen a bevásárlóközpontba. Kézen fogva vitt be magával az egyik ruhaüzletbe, és tetőtől talpig felöltöztetett. Közben folyamatosan dicsérte a testemet, az izmaimat. Simogatott. Olyan vagyok, mint egy „spártai", mondta.

Utána meghívott kávéra. Egyfolytában arról áradozott, hogy milyen kiváló szerető vagyok, egészen addig, míg egy ismerőse rá nem köszönt. Akkor teljesen megváltozott, ugyanolyan kimért lett a hangja, mint amikor először láttam. Azt mondta, csak a mosdóba megy, de nem jött vissza. Otthagyott egyedül.

Másnap nem vettem fel a munkát, az új ruhámban gyalogoltam el a nő házáig. Nem volt otthon. Elbújtam az egyik bokorban, zsebemben volt apám gyöngyház nyelű borotvája, sárga műbőr tokban. Estig vártam az asszonyra. Úgy hívták: Ilona.

Beleszerettem, vagy nem, én azt nem tudom. Néha még hiányzik a teste, de már azt hiszem: jobb nekem, hogy magam vagyok. Egyedül, mint a kóbor kutya, akit úgyis agyonvernek bottal, mert megveszett. Mert, ha a börtönből ki is szabadulok, bárki jön hozzám, csak egyedül talál. Már másnak a társasága nekem nem kell, egyáltalán nem bírom. Nincsen már életem, ahogyan annak az asszonynak sincsen, csak neki másképpen nincsen; az övét én vettem el, hogy az enyémet ki fogja elvenni, nem tudhatom, mert törvényileg ilyet már nem lehet. Így csak a fájdalom, az van nekem hátra.